

Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Fakülte ve Öğretim Elemanı Kavramlarına İlişkin Metaforları¹

Güler GÖÇEN KABARAN², Salih UŞUN³

Öz

Araştırmanın amacı eğitim fakültesi öğrencilerinin fakülte ve öğretim elemanı algılarının metaforlar aracılığıyla belirlenmesidir. Araştırmada karma araştırma modellerinden yakınsayan desenin veri dönüşüm biçimi esas alınmıştır. Araştırmanın çalışma evrenini 2015-2016 eğitim öğretim dönemi bahar yarıyılında Türkiye'nin batısında bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim görmekte öğrenciler oluşturmaktadır. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabılır örneklem tercih edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin fakülte ve öğretim elemanı kavramlarına ilişkin yazacakları metaforlar için görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde öğrencilerin cinsiyet ve bölüm bilgileri yer almakta, ikinci bölümde ise öğrencilerden doldurmaları istenen "Fakülte ... gibidir / benzer, çünkü ..." ve "Öğretim elemanı ... gibidir / benzer, çünkü ..." cümleleri yer almaktadır. Verilerin analizinde nicel ve nitel yöntemler kullanılmıştır. Verilerin analizinden elde edilen bulgulara göre öğrencilerin fakülte kavramı için 156, öğretim elemanı kavramı için 178 farklı metafor ürettikleri belirlenmiştir. Öğrenciler fakülte ve öğretim elemanı kavramları için hem olumlu hem olumsuz metaforlar üretmişlerdir. Fakülte kavramı için en çok vurgulanan sıradan bir yer olarak fakülte kategorisi iken en az vurgulanan otoritenin yönettiği yer olarak fakülte kategorisi olmuştur. Öğretim elemanı kavramı için en çok vurgulanan rehber/yol gösterici olarak öğretim elemanı kategorisi iken en az vurgulanan tutarsız olarak öğretim elemanı kategorisi olmuştur. Öğrencilerin ürettikleri metaforlar cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermezken bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Metafor
Öğrenci
Öğretim Elemanı
Eğitim Fakültesi

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 20.02.2017

Kabul Tarihi: 28.03.2017

E-Yayın Tarihi: 30.08.2017

Metaphors of Education Faculty Students on Perceptions of Faculty and Instructors

Abstract

The aim of the study is to determine faculty of education students' perceptions on faculty and instructors through metaphors. The design of the study was determined as convergent design of mixed methods. The population of the study covered students studying in the west of Turkey, in the education faculty of a state university in spring term of 2015-2016 academic year. While determining sampling, easily accessible sampling was preferred. Metaphors were used in the

Keywords

Metaphor
Student
Instructors
Education Faculty

Article Info

Received: 20.02.2017

¹ Bu çalışma 27-30 Ekim 2016 tarihinde Antalya'da düzenlenen 4. Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Arş. Gör., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkiye, gulergocen@mu.edu.tr

³ Prof.Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkiye, susun@mu.edu.tr

study to determine students' perceptions on faculty and instructors. Therefore, interview form was developed for participant students to write down metaphors on faculty and instructor conceptions. Interview form included two sections. In the first section, there was information about students' gender and departments; and in the second section, there were sentences as "Faculty is like.....because....." and "Instructor is like.....because...." for students to fill. Qualitative and quantitative methods were applied in data analysis. Based on the data, it was found that students generated 157 different metaphors for faculty and 178 different metaphors for instructor conception. According to the results, it was reached that students' metaphors for faculty and instructor conceptions were generally indicated positive and negative features of faculty and instructors. While the faculty as an ordinary place category is mostly emphasized for the faculty concept, instructor as a guide/advisor category is the mostly emphasized category for the instructor concept. The metaphor produced by the students did not show any significant difference according to the gender variable but showed a significant difference according to the department variable

Accepted: 28.03.2017
Online Published: 30.08.2017

Giriş

Ülkelerin kalkınmasında önemli bir yere sahip olan üniversiteler akli ve bilimi kullanarak toplumsal gelişime katkı sağladılar. Şahin, Zoraloğlu ve Şahin-Fırat (2011) üniversitelerin önemini toplumların bilimsel, ekonomik, teknolojik, sosyal ve kültürel gelişmelerinde önemli rol oynaması ile ilişkilendirerek açıklamışlardır. Üniversitelerin bilgi ve teknoloji üretme, ulusal ve uluslararası gelişime katkı sağlama ve ihtiyaç duyulan nitelikli insan gücünü yetiştirmek gibi görev ve sorumlulukları bulunmaktadır. Ülkenin ve çağın istediği insan tipini yetiştirmek üniversitelerin en önemli amaçlarından birisi olarak görülmektedir. Makro boyutta üniversitelerde gerçekleştirilmek istenen bu amacın mikro boyutta üniversitenin alt bileşenlerinden olan fakültelerde de gerçekleştirilmek istendiği söylenebilir. Fakülte, bir üniversitenin, öğrenim alanı veya uzmanlık konusu bakımından ayrılmış kollarından her biri olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2016). Bununla birlikte 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda fakülte yüksek düzeyde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayın yapan; kendisine birimler bağlanabilen bir yükseköğretim kurumu olarak belirtilmektedir (YÖK, 1981). Bu bağlamda fakültelerin kendi uzmanlık alanları doğrultusunda yetiştirilmek istenen insan profili açısından önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir. Eğitim fakülteleri geleceğin öğretmenlerini yetiştiren kurumlardır. Ülke geleceğine en önemli katkılardan birisi eğitim fakültelerinin yetiştirmiş olduğu nitelikli öğretmenler tarafından sağlanmaktadır.

Bir eğitim kurumunun belirlemiş olduğu hedeflere ulaşmasındaki en önemli etkenlerden birisi öğretmendir. Yükseköğretimde ise sahip oldukları akademik kimliğin yanında öğretici kimliği ile bu hedeflerin gerçekleştirilmesinde en önemli etken öğretim elemanlarıdır. Öğretim elemanları kullandıkları materyallerle, öğretim yöntem ve teknikleri, kültürel zenginlikleri, öğrenen bireyler olarak eleştiri ve gelişime açık davranışları ile günümüzde istenen yeterlikleri öğrencilerine kazandırmaya çalışmaktadırlar (Koşar, 2016). Öğretmen adaylarının mesleki ve kişisel gelişimleri üzerinde de eğitim fakültesi öğretim elemanlarının etkisi büyüktür. Tortop (2013), eğitim fakültelerinde, öğretmen yetiştirme sürecinde öğretim elemanlarının öğretmen adayları için bir model rolü üstlendiklerini belirtmiştir.

Ulusal ve uluslararası ilerleme ve gelişim için fakültelerin ve öğretim elemanlarının önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir. Korukoğlu (2003) yükseköğretim kurumlarının çeşitli unsurlar açısından birbirinden farklılık gösterdiğini vurgulayarak, bu durumun öğrencilerin algılarındaki farklılıklara neden olduğunu belirtmiştir. Eğitim fakülteleri geleceğin öğretmenlerini yetiştiren kurumlardır. Burada öğrenim görmekte olan öğrenciler sadece bilişsel olarak değil duyuşsal olarak da öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği nitelikleri kazanmaktadırlar. Bu noktada onların öğretim aldıkları kurumlar ve bu öğretimi aldıkları kişiler hakkındaki görüşleri, bakış açıları ve betimlemeleri önemli bir husus olarak görülmektedir. Öğrencilerin fakülte ve öğretim elemanı kavramlarına ilişkin metaforları fakülteler ve öğretim elemanları için bir dönüt kaynağı olarak düşünülebilir. Öğrencilerin kullanmış oldukları metaforların üniversite yaşantıları sonucu oluşabileceği düşünüldüğünde ise öğrencilerin

yaşamış oldukları sorunlar, beklentiler ve memnuniyet durumları ortaya çıkabilir. Bu kapsamda eğitim fakültesi öğrencilerinin fakülte ve öğretim elemanı kavramlarına yönelik algılarının ne olduğu araştırmanın problem durumunu oluşturmaktadır. Bu problem durumu kapsamında öğrencilerin algılarının belirlenmesi için metaforlar kullanılmıştır. Saban (2004), metaforun soyut kavramlar ile bilinen somut şeyler arasında ilişki kurmak biçiminde ifade edilebileceğini belirtmiştir. Genellikle metafor bir fikir veya duygu bildirir, fakat bazen bir şeyi ifade etmenin zor zamanlarda da kullanılır (Billot ve King, 2015). Metaforlar bireylerin sahip oldukları duygu ve düşünceleri ifade etmelerinin bir yolu olmakta ve sahip olunan algıların somutlaştırılması açısından önemli görülmektedir. Sonuç olarak araştırmada eğitim fakültesi öğrencilerinin fakülte ve öğretim elemanı kavramlarına yönelik algılarını belirlerken onların duygu ve düşüncelerini somut bir şekilde ifade etmelerine imkân sağlamak amacıyla metaforlar kullanılmıştır.

Eğitim fakültesi öğrencilerinin fakülte ve öğretim elemanı algılarının metaforlar aracılığıyla belirlenmesi amacıyla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğrencilerin fakülte kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar nelerdir?
2. Öğrencilerin fakülte kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?
3. Öğrencilerin fakülte kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar cinsiyet ve bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
4. Öğrencilerin öğretim elemanı kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar nelerdir?
5. Öğrencilerin öğretim elemanı kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?
6. Öğrencilerin öğretim elemanı kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar cinsiyet ve bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Bu araştırma veri toplama aşamasında nitel veri toplama teknikleri, verilerin analizinde ise nicel ve nitel yöntemlerin birlikte kullanılması nedeniyle karma yöntem modeliyle yürütülmüştür. Tashakkori ve Teddlie (2015) karma yöntemi bir çalışma yönteminin nitel ve nicel yaklaşımlarının kombinasyonu olarak tanımlamışlardır. Araştırma karma yöntem desenlerinden yakınsayan desene göre yürütülmüştür. Yakınsayan desen, araştırma süresinin aynı aşamasında araştırmacının hem nitel hem de nicel veri topladığı, analiz ettiği ve ardından da iki sonuç kümesini tek bir yorum halinde birleştirdiği zaman ortaya çıkmaktadır (Creswell ve Plano Clark, 2014). Bununla birlikte araştırmada yakınsayan desenin veri dönüşüm biçimi esas alınmıştır. Araştırmada öncelikle öğrencilerin fakülte ve öğretim elemanı kavramlarına ilişkin ürettikleri metaforlar ve bu metaforların yer aldığı kavramsal kategoriler belirlenmiştir. Daha sonra elde edilen veriler sayısal verilere dönüştürülerek istatistiksel analizler gerçekleştirilmiştir. Creswell ve Plano Clark (2014), yakınsayan desenin veri dönüşüm biçiminin, nitel verilerle nicel verileri doğrudan karşılaştırma, aralarında bağlantı kurma ve ileri analizler oluşturma sağladığını belirtmişlerdir. Aynı zamanda nitel mülakat verilerinden nitel temalar alınan, her katılımcı için ikili olarak temalar oluşturulan ve daha sonra bu nitel kayıtların nicel verilerle arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere analiz edildiği bir çalışma veri dönüşüm biçimine örnek olarak verilmiştir (Creswell ve Plano Clark, 2014). Bu araştırmada da öncelikle öğretmen adaylarından fakülte ve öğretim elemanı kavramları için metafor geliştirmeleri istenmiş, geliştirilen bu metaforlar ile kategoriler oluşturulmuş ve daha sonrada kategorilerin cinsiyet ve bölüm değişkenlerine göre analizleri gerçekleştirilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma evrenini 2015-2016 eğitim öğretim dönemi bahar yarıyılında Türkiye'nin batısında bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme tercih edilmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2016), kolay ulaşılabilir örneklemede araştırmacının yakın ve kolay olan bir durumu seçtiğini ve bu durumun araştırmaya hız ve pratiklik kazandırdığını belirtmişlerdir. Araştırmacıların bu fakültede çalışmalarından dolayı eğitim fakültesi öğrencileri örnekleme olarak tercih edilmiştir. Araştırma toplam 441 öğrencinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Ancak geçersiz ve eksik form dolduran öğrenciler örnekleme dâhil edilmemiş ve sonuç olarak 117 erkek

247 kadın olmak üzere toplam 364 öğrenci örneklem grubunda yer almıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet ve bölümlerine göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Örneklem Cinsiyet ve Bölüme Göre Dağılımı

Değişkenler	Grup	f	%
Cinsiyet	Erkek	117	32.14
	Kadın	247	67.86
Bölüm	Fen Bilgisi Öğretmenliği (FBÖ)	33	9.1
	Güzel Sanatlar Bölümü (GSB)	37	10.2
	Okul Öncesi Öğretmenliği (OÖÖ)	49	13.5
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık (RPD)	32	8.7
	Sınıf Öğretmenliği (SÖ)	81	22.2
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği (SBÖ)	36	9.9
	Türkçe Öğretmenliği (TÖ)	57	15.7
	Yabancı Diller Bölümü (YDB)	39	10.7
Toplam		364	100.0

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin % 67.86’sının kadın, % 32.14’ünün erkek olduğu görülmektedir. Bölümler açısından incelendiğinde en fazla sınıf öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin (% 22.2) en az ise rehberlik ve psikolojik danışmanlık bölümünde okuyan öğrencilerin (% 8.7) olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmaya katılan öğrencilerin fakülte ve öğretim elemanı kavramlarına ilişkin yazacakları metaforlar için anket formu hazırlanmıştır. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde öğrencilerin cinsiyet ve bölüm bilgileri yer almakta, ikinci bölümde ise öğrencilerden doldurmaları istenen “Fakülte ... gibidir / benzer, çünkü ...” ve “Öğretim elemanı ... gibidir / benzer, çünkü ...” cümleleri yer almaktadır. Araştırmacılar tarafından öğrencilerin derslerine giren öğretim elemanlarından izin alınarak derse başlamadan önce anket formu öğrencilere dağıtılmıştır. Öğrencilere üretecekleri metaforlar ile ilgili örnekler verilmiş ve farklı bir kavram üzerinde ön uygulama yapılmıştır. Daha sonra fakülte ve öğretim elemanı metaforları için öğrencilere 15 dakika süre verilmiş ve anket formları toplanmıştır. Araştırmada öğrencilerin fakülte ve öğretim elemanına ilişkin algılarının belirlenmesi amacıyla metaforlar kullanılmıştır. Cerit (2006) metaforların, insanların hayatı, çevreyi, olayları ve nesnelere nasıl gördükleri; farklı benzetmeler kullanarak açıklamaya çalışmada kullandıkları bir araç olduğunu belirtmektedir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde nicel ve nitel yöntemler kullanılmıştır. Öğrencilerin fakülte ve öğretim elemanına ilişkin geliştirdikleri metaforlar içerik analizi ile çözümlenmiştir. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek 2016). Öğrencilerin geliştirdikleri metaforların analiz edilmesi ve yorumlanması sürecinde sırasıyla kodlama ve ayıklama, kategori geliştirme, geçerlilik ve güvenilirlik sağlama ile nicel veri analizi için verileri SPSS programına aktarma aşamaları gerçekleştirilmiştir.

Kodlama ve Ayıklama: Öğrencilerin kişisel bilgileri ile yazmış oldukları metafor cümleleri Excel programına girilmiştir. Excel programında ayrı bir sütuna öğrenciler tarafından yazılan metaforlar yazılmış ve harf sırasına göre dizilmiştir. Öncelikle 441 formdan gerekçesi eksik ve birden fazla metafor içeren 58 form geçersiz sayılmış ve veriler tekrar düzenlenmiştir. Bu aşamada öğrencilerin 383 geçerli metafor oluşturdukları belirlenmiştir.

Kategori Geliştirme: Bu aşamada öğrencilerin yazmış oldukları metaforlar konu ile ilişki kurması bağlamında değerlendirilmiştir. 383 formdan öğrenciler tarafından yazılan ancak konu ile ilişkisi kurulamayan 19 veri çıkarılmış ve toplam 364 veri geçerli sayılmıştır. Daha sonra elde kalan metaforlar gerekçeleri dikkate alınarak sınıflandırılmıştır. İlgili literatür taranarak kavramsal kategoriler oluşturulmuş ve metaforlar bu kategorileri yerleştirilmiştir.

Geçerlik ve Güvenilirlik: Araştırmanın geçerliğini sağlamada inandırıcılık ve aktarıla bilirliğin önemli olduğu belirtilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Araştırmada ayrıntılı betimlemelere yer verilmiştir. Araştırmanın veri toplama süreci, analizi ve yorumlanma süreci tüm ayrıntıları ile verilmiştir. Ayrıca araştırmada öğrencilerden elde edilen doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla araştırmacılar arasındaki uyum yüzdesi hesaplanmıştır. Kodların tutarlılığını hesaplamak için Miles ve Huberman (1994) tarafından tanımlanan yaklaşım kullanılmıştır. Bu yaklaşıma göre kodlayıcılar arasındaki tutarlık=ortak kod sayısı/(ortak kod sayısı + farklı kod sayısı) formülüyle hesaplanmaktadır. Bu çalışmada kodlayıcılar arasındaki tutarlık .92 olarak bulunmuştur. Yıldırım ve Şimşek (2016) tarafından güvenilirlik hesaplamasındaki uyum yüzdesinin %70 olduğunda güvenilirlik yüzdesine ulaşılmış kabul edilebileceği belirtilmiştir. Bu bağlamda araştırmacılar arasındaki tutarlılığın yüksek olduğu söylenebilir.

Verilerin SPSS'e Aktarılması, Düzenlenmesi ve Analizi: Araştırma sürecinde elde edilen bütün veriler, metaforlar ve geliştirilen kavramsal kategoriler SPSS 20.0 programına aktarılmıştır. Burada öncelikle katılımcıların demografik bilgileri betimsel olarak incelenmiştir. Daha sonra metaforlar ve kavramsal kategoriler için yüzde ve frekans değerleri hesaplanmıştır. Kavramsal kategorilerin cinsiyet ve bölüm değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için non-parametrik testlerden Ki Kare testi kullanılmıştır. Non-parametrik testlerin kategorik olarak ölçülen verilerin analizi için ideal olduğu ve Ki Kare testinin iki kategorik değişken arasındaki ilişkiyi incelemek için kullanılabileceği belirtilmiştir (Pallant, 2001).

Bulgular

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmada öğrencilerin fakülte kavramı için 156 farklı metafor geliştirdikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin metaforlarında fakülte kavramını tanımlamak için kullandıkları kavramların kullanılma sıklıkları ve yüzdeleri Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğrencilerin Fakülte Kavramını Açıklamak İçin Kullandıkları Metaforlar.

Metafor	f	%	Metafor	f	%	Metafor	f	%
Lise	27	7,52	Apartman	1	0,28	Karton Kutu	1	0,28
Ev	24	6,69	Arı Kovanı	1	0,28	Kavimler Göçü	1	0,28
Eğitim Yuvası	20	5,57	Banka Binası	1	0,28	Kendim	1	0,28
Fabrika	19	5,29	Basamak	1	0,28	Kılavuz	1	0,28
Okul	13	3,62	Beton Yığıcı	1	0,28	Kitaplık	1	0,28
Ağaç	11	3,06	Bilgi Dağıtım	1	0,28	Kivi	1	0,28
Hapishane	11	3,06	Bilgi Havuzu	1	0,28	Kovan	1	0,28
Bilgi Yuvası	8	2,23	Bilgi Merkezi	1	0,28	Kör Sağır Dilsiz	1	0,28
İş Yeri	8	2,23	Bilgili İnsan	1	0,28	Köy	1	0,28
Bahçe	7	1,95	Bilgisayar	1	0,28	Kraliyet Şatosu	1	0,28
Kütüphane	6	1,67	Bilim Yuvası	1	0,28	Kuaför	1	0,28
Orman	5	1,39	Birleşmiş Milletler	1	0,28	Kuş Yuvası	1	0,28
Dünya	4	1,11	Boş Duvar	1	0,28	Kutu	1	0,28
Hastane	4	1,11	Boş Kâğıt	1	0,28	Kültür Hazinesi	1	0,28
Hiçbir şey	4	1,11	Boş Kutu	1	0,28	Kültür Yuvası	1	0,28
Kitap	4	1,11	Boş Levha	1	0,28	Labirent	1	0,28
Ülke	4	1,11	Cehennem	1	0,28	Laboratuar	1	0,28
Ahır	3	0,84	Cüzdan	1	0,28	Mağaza	1	0,28
Araç	3	0,84	Çember	1	0,28	Merkez	1	0,28
Bina	3	0,84	Çeşitlilik	1	0,28	Meyve Tabağı	1	0,28
Deniz	3	0,84	Çevre	1	0,28	Mutlu Ev	1	0,28
Geliştirme Alan	3	0,84	Çiftlik	1	0,28	Mutluluk	1	0,28
Hayat	3	0,84	Dağ Evi	1	0,28	Mutluluk Evi	1	0,28
Kapalı Kutu	3	0,84	Diktatörlük	1	0,28	Müzik Evi	1	0,28
Marangozhane	3	0,84	Diş Hastanesi	1	0,28	Nazi Kampı	1	0,28
Siyah	3	0,84	Dost	1	0,28	Nuh'un Gemisi	1	0,28
Tarla	3	0,84	Eğitim Evi	1	0,28	Okyanus	1	0,28
Yuva	3	0,84	Eğitim Fakültesi	1	0,28	Ordu	1	0,28

Araba	2	0,56	Eğitim Kurumu	1	0,28	Pazar Yeri	1	0,28
Arkadaş Ortamı	2	0,56	Eğlence Kampı	1	0,28	Sanat Okulu	1	0,28
Aşk	2	0,56	Eğlence Mekânı	1	0,28	Sığınak	1	0,28
AVM	2	0,56	Esirgeme Kurumu	1	0,28	Sığınılacak Liman	1	0,28
Bilgi Küpü	2	0,56	Eski Tarihi Yapı	1	0,28	Sıkıcı Ev	1	0,28
Bilim Fuarı	2	0,56	Fırın	1	0,28	Sirk	1	0,28
Dershane	2	0,56	Fidan	1	0,28	Süper Market	1	0,28
Devlet	2	0,56	Futbol Sahası	1	0,28	Tek Renkli Dünya	1	0,28
Devlet Dairesi	2	0,56	Gezegen	1	0,28	Televizyon	1	0,28
Düğün Yeri	2	0,56	Google	1	0,28	Topluluk	1	0,28
Hazırlayıcı	2	0,56	Gökkuşağı	1	0,28	Trafik	1	0,28
İlkokul	2	0,56	Gökyüzü	1	0,28	Tuğla Yığını	1	0,28
Kafes	2	0,56	Güneş	1	0,28	Tünel	1	0,28
Kümes	2	0,56	Harita	1	0,28	Uzay	1	0,28
Makine	2	0,56	Hazırlık Yeri	1	0,28	Yapboz	1	0,28
Mutfak	2	0,56	İçi Boş Top	1	0,28	Yapı	1	0,28
Ortaokul	2	0,56	İddia Bayisi	1	0,28	Yarışma Ortamı	1	0,28
Sanayi	2	0,56	İdealar Dünyası	1	0,28	Yaşam Alanı	1	0,28
Toplama Kampı	2	0,56	İlçe	1	0,28	Yerleşim Yeri	1	0,28
Zirve	2	0,56	İnternet Sitesi	1	0,28	Yetiştirme Yeri	1	0,28
Adliye Binası	1	0,28	Kafile	1	0,28	Yıkılacak Bina	1	0,28
Ajans	1	0,28	Kalbim	1	0,28	Yol	1	0,28
Akraba Şirketi	1	0,28	Kantin	1	0,28	Yorucu Hayat	1	0,28
Anaokulu	1	0,28	Karınca Yuvası	1	0,28	Yürüme	1	0,28

Tablo 2 incelendiğinde öğrencilerin fakülte kavramını açıklamak için farklı metaforlar kullandıkları görülmektedir. Öğrenciler fakülte kavramı için hem olumlu hem de olumsuz anlamda metaforlar üretmişlerdir. Öğrencilerin olumlu olarak en fazla ev, eğitim yuvası, fabrika, okul ve ağaç gibi metaforları, olumsuz olarak ise lise, hapishane, hastane ve ahır gibi metaforları ürettikleri belirlenmiştir. Metaforların kullanım sıklıkları incelendiğinde öğrencilerin en fazla lise kavramını kullandıkları tespit edilmiştir.

“Fakülteyi liseye benzetirim; çünkü lise hayatından farklı değil, kişisel gelişim, meslek gelişimi için bir şey yok sadece derslikler.” (Ö135), “Fakülteyi liseye benzetirim; çünkü düzeni, yapısı... genel olarak liseyi andırıyor.” (Ö21), “Fakülteyi liseye benzetirim; çünkü özgür ve yenilikçi bir ortam olduğunu düşünmüyorum.” (Ö352)

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğrencilerin fakülte kavramına ilişkin oluşturdukları metaforların kavramsal kategorilerine ait frekans ve yüzde dağılımları Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3. Fakülte Metaforlarına İlişkin Kavramsal Kategoriler.

Kategoriler	f	%
Sıradan Yer Olarak Fakülte	69	18,96
Bilgi Deposu Yer Olarak Fakülte	66	18,13
Değişme/Gelişme Yeri Olarak Fakülte	49	13,46
Benzerlik ve Farklılıkların Birleştiği Yer Olarak Fakülte	47	12,91
Sınırlı Bir Yer Olarak Fakülte	36	9,89
Üretim Merkezi Olarak Fakülte	26	7,14
Yaşam Alanı Olarak Fakülte	24	6,59
Mutluluk Veren Yer Olarak Fakülte	17	4,67
Demokratik Olmayan Yer Olarak Fakülte	11	3,02
Sosyal/Eğlenceli Yer Olarak Fakülte	6	1,65
Eksik Bir Yer Olarak Fakülte	5	1,37
Koruyucu/Güven Verici Yer Olarak Fakülte	4	1,10
Otoritenin Yönettiği Yer Olarak Fakülte	4	1,10
Toplam	364	100,00

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin fakülte kavramına ilişkin metaforlarının 13 farklı kavramsal kategoride toplandığı görülmektedir. Kavramsal kategorilerin dağılımları incelendiğinde öğrencilerin ürettikleri metaforların en fazla “sıradan bir yer olarak fakülte” kategorisine ait olduğu görülmektedir. Öğrencilerin geliştirmiş oldukları metaforlardan her bir kavramsal kategoriye yönelik örnekler Tablo 3’deki sıraya göre şu şekildedir:

“Fakülteyi liseye benzetirim; çünkü yapısal olarak sıradan ve düz liseden bir farkı yok.” (Ö5)

“Fakülteyi eğitim yuvasına benzetirim; çünkü fakülte bilgi ve becerilerimize katkı sağlayan eğitim aldığımız bir yuvadır.” (Ö300)

“Fakülteyi ağaca benzetirim; çünkü ağaç diktiğimizde kuru bir dal parçası iken büyüdüğünde bir sürü meyve verir. Fakülte de ağaç gibi belli zaman sonra bizim gelişmemizi sağlayan yerdir.” (Ö111)

“Fakülteyi ülkeye benzetirim; çünkü her yaştan, ırktan ve fikirden insan vardır.” (Ö38)

“Fakülteyi hapishaneye benzetirim; çünkü orayı görmedim ama orası da sınırları ve kuralları olan bir yer.” (Ö64)

“Fakülteyi fabrikaya benzetirim; çünkü ham insandan yararlı insan üretiyor.” (Ö17).

“Fakülteyi eve benzetirim; çünkü günümüzün çoğu burada geçiyor ve burada yaşıyoruz.” (Ö22)

“Fakülteyi eve benzetirim; çünkü gayet sıcak ve mutluluk veren bir yer tıpkı evim gibi.” (Ö202)

“Fakülteyi hapishaneye benzetirim; çünkü yapmak zorunda olduğumuz ve bize dayatılan okul sistemi var, hiç demokratik değil.” (Ö8)

“Fakülteyi televizyona benzetirim; çünkü burada çok eğleniyorum ve sosyalleşmemi sağlıyor.” (Ö205)

“Fakülteyi içi boş bir topa benzetirim; çünkü dışardan güzel ama birçok yönden eksik ve zayıf.” (Ö51)

“Fakülteyi sığınılacak limana benzetirim; çünkü kendimi güvende ve özgür hissedebildiğim bir yer.” (Ö14)

“Fakülteyi orduya benzetirim; çünkü bir amaç için toplandık ama her şey hocaların elinde onların isteklerine göre yaşıyoruz.” (Ö213)

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğrencilerin fakülte kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlara yönelik oluşturulan kategorilerin cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Fakülte Kavramına İlişkin Kategorilerin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması.

Kategori	Kadın		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Sıradan Yer Olarak Fakülte	40	16.2	29	24.8	69	18.96
Bilgi Deposu Yer Olarak Fakülte	47	19.0	19	16.2	66	18.13
Değişme/Gelişme Yeri Olarak Fakülte	38	15.4	11	9.4	49	13.46
Benzerlik ve Farklılıkların Birleştiği Yer Olarak Fakülte	28	11.3	19	16.2	47	12.91
Sınırlı Bir Yer Olarak Fakülte	27	10.9	9	7.7	36	9.89
Üretim Merkezi Olarak Fakülte	18	7.3	8	6.8	26	7.14
Yaşam Alanı Olarak Fakülte	17	6.9	7	6.0	24	6.59
Mutluluk Veren Yer Olarak Fakülte	11	4.5	6	5.1	17	4.67
Demokratik Olmayan Yer Olarak Fakülte	7	2.8	4	3.4	11	3.02
Sosyal/Eğlenceli Yer Olarak Fakülte	5	2.0	1	0.9	6	1.65
Eksik Bir Yer Olarak Fakülte	4	0.9	1	1.6	5	1.37
Koruyucu/Güven Verici Yer Olarak Fakülte	2	1.7	2	0.8	4	1.10
Otoritenin Yönettiği Yer Olarak Fakülte	3	1.2	1	0.9	4	1.10
Toplam	247	67.86	117	32.14	364	100.00

$\chi^2 = 9.826$ sd= 12 p= .631

Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerin cinsiyetleri ile fakülte kavramına yönelik geliştirdikleri metaforlar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($\chi^2=9.826$; $sd=12$; $p>.05$).

Öğrencilerin fakülte kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlara yönelik oluşturulan kategorilerin bölüm değişkenine göre karşılaştırılması Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Fakülte Kavramına İlişkin Kategorilerin Bölümlere Göre Karşılaştırılması.

Kategori		FBÖ	GSB	OÖÖ	RPD	SÖ	SBÖ	TÖ	YDB
Sıradan Yer Olarak Fakülte	f	9	9	6	9	19	7	5	6
	%	24.2	24.3	12.2	28.1	23.5	19.4	8.8	15.4
Bilgi Deposu Yer Olarak Fakülte	f	3	6	11	2	15	8	17	4
	%	9.1	16.2	22.4	6.2	18.5	22.2	29.8	10.3
Değişme/Gelişme Yeri Olarak Fakülte	f	3	2	15	3	10	5	5	6
	%	9.1	5.4	30.6	9.4	12.3	13.9	8.8	15.4
Benzerlik ve Farklılıkların Birleştiği Yer Olarak Fakülte	f	6	1	6	5	11	7	5	6
	%	18.2	2.7	12.2	15.6	13.6	19.4	8.8	15.4
Sınırlı Bir Yer Olarak Fakülte	f	7	6	0	5	6	2	5	4
	%	20.2	16.2	0	15.6	7.4	5.6	8.8	10.3
Üretim Merkezi Olarak Fakülte	f	2	4	2	1	7	1	7	2
	%	6.1	10.8	4.1	3.1	8.6	2.8	12.3	5.1
Yaşam Alanı Olarak Fakülte	f	2	0	3	2	6	2	5	4
	%	6.1	0	6.1	6.2	7.4	5.6	8.8	10.3
Mutluluk Veren Yer Olarak Fakülte	f	0	6	2	1	1	0	5	2
	%	0	16.2	4.1	3.1	1.2	0	8.8	5.1
Demokratik Olmayan Yer Olarak Fakülte	f	1	1	0	4	4	1	0	0
	%	3.0	2.7	0	12.5	4.9	2.8	0	0
Sosyal/Eğlenceli Yer Olarak Fakülte	f	0	2	0	0	1	0	2	1
	%	0	5.4	0	0	1.2	0	3.5	2.6
Eksik Bir Yer Olarak Fakülte	f	0	0	1	0	0	2	0	2
	%	0	0	2.0	0	0	5.6	0	5.1
Koruyucu/Güven Verici Yer Olarak Fakülte	f	0	0	2	0	0	0	1	1
	%	0	0	4.1	0	0	0	1.8	2.6
Otoritenin Yönettiği Yer Olarak Fakülte	f	0	0	1	0	1	1	0	1
	%	0	0	2.0	0	1.2	2.8	0	2.6
Toplam	f	33	37	49	32	81	36	57	39
	%	100	100	100	100	100	100	100	100

$$\chi^2 = 127.33$$

$$sd= 84$$

$$p= .002$$

Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerin bölümleri ile fakülte kavramına yönelik geliştirdikleri metaforlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($\chi^2=127.33$; $sd=84$; $p<.05$). Fen bilgisi öğretmenliği, güzel sanatlar, rehberlik ve psikolojik danışmanlık ve sınıf öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler en çok sıradan yer olarak fakülte kategorisine vurgu yapmışlardır. Sosyal Bilgiler ve Türkçe öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler en çok bilgi deposu yer olarak fakülte kategorisine vurgu yaparken, okul öncesi öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrenciler en çok değişme/gelişme yeri olarak fakülte kategorisine vurgu yapmışlardır. Yabancı diller bölümünde öğrenim gören öğrenciler sıradan yer olarak fakülte, değişme/gelişme yeri olarak fakülte ile benzerliklerin ve farklılıkların birleştiği yer olarak fakülte kategorilerine eşit oranda vurgu yapmışlardır.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmada öğrencilerin öğretim elemanı kavramı için 178 farklı metafor geliştirdikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin metaforlarında öğretim elemanı kavramını tanımlamak için kullandıkları kavramların kullanılma sıklıkları ve yüzdeleri Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Öğrencilerin Öğretim Elemanı Kavramını Açıklamak İçin Kullandıkları Metaforlar.

Metafor	f	%	Metafor	f	%	Metafor	f	%
Öğretmen	18	4,95	Ağaç Gövdesi	1	0,27	Kek	1	0,27
Rehber	16	4,40	Akciğerim	1	0,27	Kompleks	1	0,27
Gardiyan	10	2,75	Amaçsız Kişi	1	0,27	Konuşan Kitap	1	0,27
Güneş	10	2,75	Ananas	1	0,27	Kök	1	0,27
Arkadaş	9	2,47	Anlayışlı Kişi	1	0,27	Kupon	1	0,27
Ebeveyn	9	2,47	Anlayışsız Kişi	1	0,27	Kutup Yıldızı	1	0,27
Kitap	8	2,20	Anne Ördek	1	0,27	Kültür Taşıyıcısı	1	0,27
Usta	8	2,20	Ansiklopedi	1	0,27	Liman	1	0,27
Bahçıvan	7	1,92	Araba	1	0,27	Market Elemanı	1	0,27
Ağaç	6	1,65	Asker	1	0,27	Memur	1	0,27
Aile	6	1,65	At	1	0,27	Meyve	1	0,27
Çoban	6	1,65	Baklava	1	0,27	Model	1	0,27
Robot	6	1,65	Berber	1	0,27	Mor	1	0,27
Işık	5	1,37	Bilgi	1	0,27	Müdür Yardımcısı	1	0,27
Lider	5	1,37	Bilgi Hazinesi	1	0,27	Mürekkep	1	0,27
Papağan	5	1,37	Bilgi İletme Makinesi	1	0,27	Müzik	1	0,27
Ağaç Dalları	4	1,10	Bilgi Kaynağı	1	0,27	Okul Müdürü	1	0,27
Bilge	4	1,10	Bilgisayar	1	0,27	Olgun İnsan	1	0,27
Doktor	4	1,10	Bilgisayar Programı	1	0,27	Otoriter Birey	1	0,27
İşçi	4	1,10	Bilim Adamı	1	0,27	Oyuncu	1	0,27
Kılavuz	4	1,10	Hint Kumaşı	1	0,27	Öcü	1	0,27
Müdür	4	1,10	Cebrail	1	0,27	Öğrenci	1	0,27
Patron	4	1,10	Cevher	1	0,27	Önder	1	0,27
Su	4	1,10	Çamaşır Makinesi	1	0,27	Padişah	1	0,27
Anne	3	0,82	Çınara	1	0,27	Polis	1	0,27
Aşçı	3	0,82	Çiçek	1	0,27	Pusula	1	0,27
Bilgi Kutusu	3	0,82	Çömlek Ustası	1	0,27	Renk	1	0,27
Diktatör	3	0,82	Danışman	1	0,27	Rıza Baba	1	0,27
Hâkim	3	0,82	Değiştiren İnsan	1	0,27	Rol Model	1	0,27
Kütüphane	3	0,82	Demokles'in Kılıcı	1	0,27	Rüzgâr	1	0,27
Makine	3	0,82	Deniz	1	0,27	Saat	1	0,27
Mum	3	0,82	Dipsiz Kuyu	1	0,27	Sabır Taşı	1	0,27
Sanatçı	3	0,82	Eşya	1	0,27	Sempatik Biri	1	0,27
Adam	2	0,55	Fabrika Bacası	1	0,27	Seyircisiz Tiyatro	1	0,27
Arı	2	0,55	Fıskiye	1	0,27	Sıkıcı Kitap	1	0,27
Artist	2	0,55	Fıdanı Sulayan Kişi	1	0,27	Siyasi Bir Meta	1	0,27
Baba	2	0,55	Gargamel	1	0,27	Sosyal Medya	1	0,27
Bekçi	2	0,55	Geleceğim	1	0,27	Spor Koçu	1	0,27
Çiftçi	2	0,55	Gezi Rehberi	1	0,27	Stendapçı	1	0,27
Deniz Feneri	2	0,55	Gül	1	0,27	Süper Kahraman	1	0,27
Dershane Hocası	2	0,55	Hakem	1	0,27	Şef	1	0,27
El Feneri	2	0,55	Havali İnsan	1	0,27	Tabela	1	0,27
Fener	2	0,55	Hazine Sandığı	1	0,27	Takım Elbise	1	0,27
Filozof	2	0,55	Hemşire	1	0,27	Takım Kaptanı	1	0,27
Hayat Koçu	2	0,55	Herhangi Bir Birey	1	0,27	Taş	1	0,27
Hazine	2	0,55	Kayıtsız Kişi	1	0,27	Tavşan	1	0,27
İnsan	2	0,55	Hitler	1	0,27	Trafik Lambası	1	0,27
Karınca	2	0,55	İlber Ortaylı	1	0,27	Tuğla	1	0,27
Kendim	2	0,55	İnek	1	0,27	Tur Rehberi	1	0,27
Komutan	2	0,55	İnternet	1	0,27	Turuncu	1	0,27
Marangoz	2	0,55	İskele Babası	1	0,27	Tüccar	1	0,27
Normal İnsan	2	0,55	İşlevsiz Makine	1	0,27	Üvey Baba	1	0,27
Öğreten	2	0,55	İyi Niyetli İnsan	1	0,27	Windows	1	0,27
Satış Elemanı	2	0,55	Kale	1	0,27	Yağmur	1	0,27
Sözlük	2	0,55	Kalem	1	0,27	Yanan Mum	1	0,27
Şoför	2	0,55	Kandil	1	0,27	Yazar	1	0,27
Teknik Direktör	2	0,55	Kantinci	1	0,27	Yol Haritası	1	0,27

Yıldız	2	0,55	Kaplumbağa Terbiyecisi	1	0,27	Zekâ Küpü	1	0,27
Yönetmen	2	0,55	Kaptan	1	0,27			
Ağabey	1	0,27	Kedi	1	0,27			

Tablo 6 incelendiğinde öğrencilerin öğretim elemanı kavramını açıklamak için farklı metaforlar kullandıkları görülmektedir. Öğrenciler öğretim elemanı kavramı için hem olumlu hem de olumsuz anlamda metaforlar üretmişlerdir. Öğrencilerin olumlu olarak en fazla öğretmen, rehber, güneş, arkadaş ve ebeveyn gibi metaforları, olumsuz olarak ise gardiyan, çoban, robot ve papağan gibi metaforları ürettikleri belirlenmiştir. Metaforların kullanım sıklıkları incelendiğinde öğrencilerin en fazla öğretmen kavramını kullandıkları tespit edilmiştir.

“Öğretim elemanını öğretmene benzetirim; çünkü onlardan ders alıyorum.” (Ö10)

“Öğretim elemanını öğretmene benzetirim; çünkü hem yeni hem de eski bilgilerin devamını öğreniyoruz.” (Ö198)

“Öğretim elemanını öğretmene benzetirim; çünkü onlar bize bilgi öğreten şahsiyetlerdir.” (Ö200)

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğrencilerin öğretim elemanı kavramına ilişkin oluşturdukları metaforların kavramsal kategorilerine ait frekans ve yüzde dağılımları Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Öğretim Elemanı Metaforlarına İlişkin Kavramsal Kategorilerin Frekans ve Yüzde Dağılımları.

Kategoriler	f	%
Rehber/Yol Gösterici Olarak Öğretim Elemanı	78	21,43
Bilgi Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı	61	16,76
Değiştiren/Geliştiren Olarak Öğretim Elemanı	50	13,74
Otorite Unsuru Olarak Öğretim Elemanı	34	9,34
Koruyucu/Güven Verici Olarak Öğretim Elemanı	28	7,69
Mekanikleşmiş Olarak Öğretim Elemanı	25	6,87
Korkulan/Kötü Olarak Öğretim Elemanı	20	5,49
Araştırmacı/Üretici Olarak Öğretim Elemanı	16	4,40
Değerli/Kutsal Varlık Olarak Öğretim Elemanı	12	3,30
Soğuk/Mesafeli Olarak Öğretim Elemanı	10	2,75
Sıradan Kişi Olarak Öğretim Elemanı	8	2,20
Karmaşık/Anlaşılmaz Olarak Öğretim Elemanı	7	1,92
Rol Model Olarak Öğretim Elemanı	6	1,65
Kayıtsız/Duyarsız Olarak Öğretim Elemanı	5	1,37
Tutarsız Olarak Öğretim Elemanı	4	1,10
Toplam	364	100,00

Tablo 7 incelendiğinde öğrencilerin öğretim elemanı kavramına ilişkin metaforlarının 15 farklı kavramsal kategoride toplandığı görülmektedir. Kavramsal kategorilerin dağılımları incelendiğinde öğrencilerin ürettikleri metaforların en fazla “rehber/yol gösterici olarak öğretim elemanı” kategorisine ait olduğu görülmektedir. Öğrencilerin geliştirmiş oldukları metaforlardan her bir kavramsal kategoriye yönelik örnekler Tablo 7’deki sıraya göre şu şekildedir:

“Öğretim elemanını rehberine benzetirim; çünkü bize yön verirler, bize kattıkları sadece bir eğitim-öğretimle sınırlı kalmaz yol gösterirler.” (Ö308)

“Öğretim elemanını öğretmene benzetirim; çünkü onlar bilgi yüklü kişilerdir ve öğretirler.” (Ö279)

“Öğretim elemanını bahçivana benzetirim; çünkü çiçekleri sulayan, onları yetiştirip büyüten onlardır.” (Ö12)

“Öğretim elemanını çobana benzetirim; çünkü sürekli hükmetme çabaları var. Ezberlenmiş kalıpları öğrencilere dayatıyorlar.” (Ö156)

“Öğretim elemanını arkadaşına benzetirim; çünkü bize arkadaş gibi davranıyorlar. Her derdimi rahatlıkla anlatıyorum güveniyorum.”(Ö22)

“Öğretim elemanını robota benzetirim; çünkü aynı derslere girdiği farklı sınıflarda hep aynı kelime, hal ve hareketlerde bulunur. Programlanmış gibidir.”(Ö361)

“Öğretim elemanını gardiyana benzetirim; çünkü bizi çok sıkıp her şeye kızıyorlar.”(Ö97)

“Öğretim elemanını arıya benzetirim; çünkü her işe koşturuyor ve çok çalışıyorlar.”(Ö66)

“Öğretim elemanını suya benzetirim; çünkü bitkiler için su neyse öğrenciler için de öğretim elemanı odur, çok değerlidir.”(Ö165)

“Öğretim elemanını sanatçıya benzetirim; çünkü kendilerini öyle sanıyorlar. Çok kibirliler ve öğrencilerle aralarına sürekli mesafe koymaya çalışıyorlar.”(Ö15)

“Öğretim elemanını insana benzetirim; çünkü onlar da herkes gibi normal insan.”(Ö7)

“Öğretim elemanını ananasa benzetirim; çünkü onları anlamak mümkün değil çok karmaşık insanlar.”(Ö146)

“Öğretim elemanını kendime benzetirim; çünkü ilerde benim olmak istediğim yerde o yüzden örnek alıyorum.”(Ö213)

“Öğretim elemanını padişaha benzetirim; çünkü öğrenciler için fazla çabalıyorlar hiçbir şeye karışmadan dersi anlatıp gidiyorlar.”(Ö215)

“Öğretim elemanını turuncuya benzetirim; çünkü turuncu çok değişken bir renktir. Kimi zaman verimli kimi zaman korkutucu olabiliyorlar.”(Ö336)

Altuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğrencilerin öğretim elemanı kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlara yönelik oluşturulan kategorilerin cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Öğretim Elemanı Kavramına İlişkin Kategorilerin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması.

Kategori	Kadın		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Rehber/Yol Gösterici Olarak Öğretim Elemanı	56	22.7	22	18.8	78	21.43
Bilgi Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı	41	16.6	20	17.1	61	16.76
Değiştiren/Geliştiren Olarak Öğretim Elemanı	34	13.8	16	13.7	50	13.74
Otorite Unsuru Olarak Öğretim Elemanı	22	8.9	12	10.3	34	9.34
Koruyucu/Güven Verici Olarak Öğretim Elemanı	21	8.5	7	6.0	28	7.69
Mekanikleşmiş Olarak Öğretim Elemanı	17	6.9	8	6.8	25	6.87
Korkulan/Kötü Olarak Öğretim Elemanı	14	5.7	6	5.1	20	5.49
Araştırmacı/Üretici Olarak Öğretim Elemanı	12	4.9	4	3.4	16	4.40
Değerli/Kutsal Varlık Olarak Öğretim Elemanı	9	3.6	3	2.6	12	3.30
Soğuk/Mesafeli Olarak Öğretim Elemanı	5	2.0	5	4.3	10	2.75
Sıradan Kişi Olarak Öğretim Elemanı	2	0.8	5	4.3	7	2.20
Karmaşık/Anlaşılmaz Olarak Öğretim Elemanı	4	1.6	3	2.6	7	1.92
Rol Model Olarak Öğretim Elemanı	5	2.0	2	1.7	7	1.65
Kayıtsız/Duyarsız Olarak Öğretim Elemanı	2	0.8	3	2.6	5	1.37
Tutarsız Olarak Öğretim Elemanı	3	1.2	1	0.9	4	1.10
Toplam	247	67.86	117	32.14	364	100.0

$\chi^2 = 10.771$ sd= 14 p= .704

Tablo 8 incelendiğinde öğrencilerin cinsiyetleri ile öğretim elemanı kavramına yönelik geliştirdikleri metaforlar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($\chi^2=10.771$; sd=14; p>.05).

Öğrencilerin öğretim elemanı kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlara yönelik oluşturulan kategorilerin bölüm değişkenine göre karşılaştırılması Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Öğretim Elemanı Kavramına İlişkin Kategorilerin Bölümlere Göre Karşılaştırılması.

Kategori		FBÖ	GS	OÖÖ	RPD	SÖ	SBÖ	TÖ	YD
Rehber/Yol Gösterici Olarak Öğretim Elemanı	f	3	1	11	4	25	12	9	13
	%	9.1	2.7	22.4	12.5	30.9	33.3	15.8	33.3
Bilgi Kaynağı Olarak Öğretim Elemanı	f	7	4	12	4	10	6	13	5
	%	21.2	10.8	24.5	12.5	12.3	16.7	22.8	12.8
Değiştiren/Geliştiren Olarak Öğretim Elemanı	f	4	3	9	6	13	4	8	3
	%	12.1	8.1	18.4	18.8	16.0	11.1	14.0	7.7
Otorite Unsuru Olarak Öğretim Elemanı	f	2	8	2	7	4	3	5	3
	%	6.1	21.6	4.1	21.9	4.9	8.3	8.8	7.7
Koruyucu/Güven Verici Olarak Öğretim Elemanı	f	0	11	6	2	3	0	4	2
	%	0	29.7	12.2	6.2	3.7	0	7.0	5.1
Mekanikleşmiş Olarak Öğretim Elemanı	f	2	2	3	3	10	1	4	0
	%	6.1	5.4	6.1	9.4	12.3	2.8	7.0	0
Korkulan/Kötü Olarak Öğretim Elemanı	f	10	1	1	0	2	2	3	1
	%	30.3	2.7	2.0	0	2.5	5.6	5.3	2.6
Araştırmacı/Üretici Olarak Öğretim Elemanı	f	0	1	1	1	5	2	3	3
	%	0	2.7	2.0	3.1	6.2	5.6	5.3	7.7
Değerli/Kutsal Varlık Olarak Öğretim Elemanı	f	1	0	2	2	2	0	5	0
	%	3.0	0	4.1	6.2	2.5	0	8.8	0
Soğuk/Mesafeli Olarak Öğretim Elemanı	f	1	3	0	0	2	2	1	1
	%	3.0	8.1	0	0	2.5	5.6	1.8	2.6
Sıradan Kişi Olarak Öğretim Elemanı	f	0	1	1	0	2	2	1	0
	%	0	2.7	2.0	0	2.5	5.6	1.8	0
Karmaşık/Anlaşılmaz Olarak Öğretim Elemanı	f	1	0	0	3	1	1	0	1
	%	0	3.0	0	9.4	1.2	2.8	0	2.6
Rol Model Olarak Öğretim Elemanı	f	1	1	0	0	0	1	0	4
	%	3.0	2.7	0	0	0	2.8	0	10.3
Kayıtsız/Duyarsız Olarak Öğretim Elemanı	f	1	1	0	0	1	0	1	1
	%	3.0	2.7	0	0	1.2	0	1.8	2.6
Tutarsız Olarak Öğretim Elemanı	f	0	0	1	0	1	0	0	2
	%	0	0	2.0	0	1.2	0	0	5.1
Toplam	f	33	37	49	32	81	36	57	39
	%	100	100	100	100	100	100	100	100

$$\chi^2 = 194.585$$

sd= 98

p= .000

Tablo 9 incelendiğinde öğrencilerin bölümleri ile öğretim elemanı kavramına yönelik geliştirdikleri metaforlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($\chi^2 = 194.585$; sd=98; p<.05). Fen bilgisi öğretmenliği öğrencileri korkulan/kötü olarak öğretim elemanı, güzel sanatlar bölümü öğrencileri koruyucu/güven verici olarak öğretim elemanı, okul öncesi ve türkçe öğretmenliği bölümü öğrencileri bilgi kaynağı olarak öğretim elemanı, rehberlik ve psikolojik danışmanlık bölümü öğrencileri otorite unsur olarak öğretim elemanı, yabancı diller, sınıf ve sosyal bilgiler öğretmenliği bölümü öğrencileri rehber/yol gösterici olarak öğretim elemanı kategorisine diğer bölümlere göre daha fazla vurgu yapmıştır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada eğitim fakültesi öğrencilerinin fakülte ve öğretim elemanı kavramlarına ilişkin algıları metaforlar aracılığıyla belirlenmiştir. Öğrenciler fakülte kavramına ilişkin 156 metafor üretirken öğretim elemanı kavramına ilişkin 178 metafor üretmişlerdir.

Elde edilen bulgulara göre fakülte kavramını açıklamak için öğrencilerin en fazla lise metaforunu kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler bu durumu fakültenin liseden bir farkı olmadığı, sıradan olduğu ve yeni bir şey bulunmadığı şeklinde gerekçelendirmişlerdir. Öğrencilerin bu metafora ilişkin gerekçeleri incelendiğinde, fakülteyi liseden farklı görmedikleri ve bu durumdan çok da memnun olmadıkları görülmektedir. İlgili literatürde öğretmen adaylarının fakülteden memnuniyet düzeylerinin düşük olduğu sonucuna ulaşılan çalışmalar bulunmaktadır (Ekinci ve Burgaz, 2007; Özçakır Sümen ve Çağlayan, 2013; Şahin, 2009). Öğretmen adaylarının fakülteye yönelik algıları üzerinde memnuniyet ya da farklı durumların etkisi olabilir. Ancak örneklem gurubunda yer alan öğrencilerin lise metaforu gerekçeleri incelendiğinde genel olarak memnuniyetsizlik olarak belirtildiği tespit edilmiştir. Eğitim fakültesi öğrencilerinin fakülteye ilişkin algılarının bu yönde olması dikkat çekici bir sonuç olarak görülmektedir. Öğrenciler meslek hayatına başlamadan önce son öğrenimlerini burada gerçekleştirmektedir. Bu kurum kendilerini geliştirmelerini sağlayan ve öğretmenlik meslek bilgisini edindikleri özel bir kurumdur. Ancak öğrenciler tarafından sıradan bir yer olarak algılanması fakültenin niteliğinin sorgulanması gerektiğini düşündürmektedir.

Elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin fakülte kavramı için ürettikleri metaforların 13 farklı kavramsal kategoride toplandığı belirlenmiştir. Öğrenciler tarafından oluşturulan metaforların kavramsal kategorilerinin çok olması öğrencilerin bu kavrama yönelik çeşitli algılara sahip olduğunu göstermektedir. Elde edilen kategorilerden en fazla fakülte kavramının sıradan bir yer olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. En fazla fakültenin sıradan bir yer olduğuna vurgu yapılırsa da, genel olarak olumlu kategorilerin daha fazla olduğu belirlenmiştir. Demirtaş ve Çoban (2014), tarafından gerçekleştirilen çalışmada da öğrenciler genel olarak fakülteye olumlu açıdan yaklaşmışlardır. Öğrenciler olumlu olarak geliştirdikleri metaforlarla fakültenin bilgi, değişme, gelişme, birleştirme, üretim, yaşam alanı, mutluluk, eğlence, koruma, güven verme gibi özelliklerini vurgulamışlardır. Olumsuz olarak ise sıradanlık, sınırlılık, demokratik olmama, eksiklik ve otoritenin hâkimliği gibi özelliklerine vurgu yapmışlardır. Üniversitelerin bir bileşeni olan fakülteler yeniliklerin, bilimin ve özgürlüğün egemen olması gereken kurumlardır. Dolayısıyla burada öğrencilerin bu konuda sahip oldukları olumsuz düşünceler göz ardı edilemeyecek derecede önemlidir. Her ne kadar öğrenciler fakülteye olumlu açıdan yaklaşıyorlar da olumsuz olarak belirttikleri düşüncelerin fakültelerin amacına ve yapısına uygun olmayan özellikler olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin fakülte kavramı için ürettikleri metaforların cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Demirpolat, Turpçu ve Köroğlu (2015) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin meslek yüksekokuluna yönelik metaforlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu durum öğrencilerin fakülteye ilişkin algıları üzerinde cinsiyetin etkili olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Öğrencilerin fakülte kavramı için ürettikleri metaforların bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu sonuca göre öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlerin fakülteye yönelik algıları üzerinde etkili olduğu söylenebilir. Bölümler arasındaki farklılık incelendiğinde çalışma grubunda yer alan sekiz bölümden dördünün sıradan bir yer olarak fakülte kategorisine vurgu yaptıkları, geriye kalan bölümlerin ise bilgi deposu yer olarak fakülte, değişme/gelişme yeri olarak fakülte ile benzerliklerin ve farklılıkların birleştiği yer olarak fakülte kategorilerine vurgu yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır. Eğitim fakültesinde yer alan bölümler öğrencilerin alanları ile ilgili gerekli bilgi ve tecrübeleri kazandıkları yerler olarak ifade edilebilir. Öğrencilerin fakülteye karşı sahip oldukları zihinsel imajlarının öğrenim görmekte oldukları bölümlere göre şekillenebileceği düşünülmektedir. Ancak bölümlere göre öğrencilerin çoğunluğunun fakülteyi sıradan bir yer olarak tanımlaması onların bölümlerine karşı da olumsuz düşüncelere sahip olabileceklerini düşündürmektedir.

Öğretim elemanı kavramını açıklamak için öğrencilerin en fazla öğretmen metaforunu kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler bu durumu bilgi edinme, ders alma ve yeni şeyler

öğrenme şeklinde gerekçelendirmişlerdir. Bu durum öğrencilerin öğretim elemanlarının en fazla öğretici kimliklerini ve bilgi kaynağı olma rolünü vurguladıklarını göstermektedir. Tortop (2013) tarafından yapılan çalışmada da öğretmen adaylarının üniversite hocasının en fazla bilgi kaynağı ve aktarıcı olmasına vurgu yaptıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin bilgi aktarma rolü için öğretmen metaforunu kullanmaları dikkat çekici bir sonuç olarak görülmektedir. Bu durum eğitim fakültesi öğrencilerinin meslek hayatlarında sahip olacakları kimliğe yönelik bakış açılarının bir göstergesi olarak düşünülebilir. Öğretmen adayları öğretmenlerin en fazla bilgi aktarma görevini üstlendiklerini düşünerek aslında benimsemiş oldukları eğitim felsefesini de ortaya koymaktadır. Bu durum şu anki eğitim anlayışı olan yapılandırmacı yaklaşımla çelişen bir düşüncedir.

Öğrencilerin öğretim elemanı kavramı için ürettikleri metaforların 15 farklı kavramsal kategoride toplandığı belirlenmiştir. Elde edilen kategorilerden öğretim elemanın en fazla rehber/yol gösterici olarak ifade edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç Demirtaş ve Çoban (2014) tarafından elde edilen sonuçla paralellik göstermektedir. Polat, Apak ve Akdağ (2013) ile Tortop (2013) tarafından yapılan çalışmalarda ise öğrenciler öğretim elemanını en fazla bilgi kaynağı kategorisinde metaforlar üretirken açıklamışlardır. Öğretim elemanlarının öğrencilere karşı yönlendirme ve yol gösterme davranışlarını gösterdikleri ve şu anki eğitim sistemimiz ile paralel bir anlayışa sahip oldukları düşünülebilir. Bununla birlikte oluşan kategorilerden sekizinin olumsuz yedisinin olumlu olduğu belirlenmiştir. Olumlu olarak öğretim elemanının rehber, bilgi kaynağı, geliştiren, koruyucu, araştırmacı, değerli ve model özelliklerine vurgu yapılmıştır. Olumsuz olarak ise otoriter, mekanikleşme, kötü, soğuk, sıradan, karmaşık, kayıtsız ve tutarsız gibi özelliklere vurgu yapılmıştır. Olumsuz kategorilerin gerekçeleri incelendiğinde, öğrencilerin bu düşüncelere sahip olmalarının nedeni öğretim elemanlarının tutumları olarak ifade edilebilir.

Öğrencilerin öğretim elemanı kavramı için ürettikleri metaforların cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu durum öğrencilerin öğretim elemanına ilişkin algılarının cinsiyetten bağımsız olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Öğrencilerin öğretim elemanı kavramı için ürettikleri metaforların bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu sonuca göre öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlerin öğretim elemanına yönelik algıları üzerinde etkili olduğu söylenebilir. Bölümlerden üçü rehber/yol gösterici olarak öğretim elemanı, ikisi bilgi kaynağı olarak öğretim elemanı, diğerleri ise korkulan/kötü olarak öğretim elemanı, koruyucu/güven verici olarak öğretim elemanı kategorilerine vurgu yapmıştır. Öğretim elemanlarına yönelik geliştirilen metaforların gerekçelendirmelerinde öğrenciler genel olarak öğretim elemanlarının davranışlarına yönelik açıklamalarda bulunmuşlardır. Bölümler arasındaki farklılığın bu bölümlerde görev yapan öğretim elemanlarının tutum ve davranışlarından kaynaklandığı düşünülebilir. Özellikle bazı bölümlerdeki öğrencilerin en fazla öğretim elemanlarının korkutucu özelliğini öne çıkarmaları bu öğretim elemanlarının öğrenciler üzerinde disiplin kurma çabalarının diğer bölümlere göre daha fazla olduğunu düşündürmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre şu öneriler getirilebilir:

1. Öğrencilerin fakültelerde kendilerini mesleki ve kişisel olarak geliştirmelerine yönelik yaşantılar sağlanarak fakülteleri sıradan bir yer olarak görmeleri engellenebilir.
2. Farklı bölümlerde öğrenim görmekte olan öğrenciler için alanları ile ilgili ekstra programlar düzenlenebilir.
3. Öğretim elemanlarının öğrencilerle etkili iletişim kurmalarını sağlayacak ders dışı etkinlikler düzenlenebilir.
4. Eğitim fakültesi bünyesinde yer alan bölümlerdeki öğretim elemanları öğrenciler ile birlikte uzmanlık alanları ile ilgili etkinlikler (seminer, konferans, gezi-gözlem vb.) düzenleyebilir.
5. Araştırma eğitim fakültesi öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Diğer fakültelerdeki öğrenciler de örnekleme dâhil edilerek geniş ölçekli çalışmalar yapılabilir.
6. Araştırmada sadece metaforlar kullanılmıştır. Farklı ölçme teknikleri kullanılarak öğrencilerin fakülte ve öğretim elemanlarına ilişkin algıları belirlenebilir.
7. Öğrencilerin algılarının yanında beklentileri ve önerileri de belirlenebilir.

8. Araştırmada üniversite öğrencilerinin algıları belirlenmeye çalışılmıştır. Öğretim elemanlarının da görüşlerine başvurarak karşılaştırmalı bir araştırma yapılabilir.

Kaynakça

- Billot, J., & King, V. (2015). Understanding academic identity through metaphor. *Teaching in Higher Education*, 20(8), 833-844.
- Cerit, Y. (2006). Öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin okul kavramıyla ilgili metaforlara ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6(3), 669-699.
- Creswell, J. W. & Plano Clark, V. L. (2014). *Karma yöntem araştırmaları tasarımı ve yürütülmesi*. (2. Baskı), (Ed. Y. Dede ve S. B. Demir), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Demirpolat, B. C., Turpçu, M. & Köroğlu, M. G. (2015). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin meslek yüksekokuluna ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla analizi. *Electronic Journal of Vocational Colleges, UMYOS 2015 Özel Sayısı*, 202-209.
- Demirtaş, H. & Çoban, D. (2014). Üniversite öğrencilerinin, üniversite ve fakülte kavramlarına ilişkin metaforları (İnönü Üniversitesi Örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(1), 113-144.
- Ekinci, C. E. & Burgaz, B. (2007). Hacettepe Üniversitesi öğrencilerinin bazı akademik hizmetlere ilişkin beklenti ve memnuniyet düzeyleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 120-134.
- Korukoğlu, A. (2003). Üniversite öğrencilerinin eğitimden beklentileri: Ege üniversitesi İ.İ.B.F. örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(1), 79-89.
- Koşar, D. (2016). The metaphorical perceptions of teacher candidates towards the concepts “university” and “academic staff”. *International Online Journal of Educational Sciences*, 8(3), 1-15.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Pub.
- Özçakır Sümen, Ö. & Çağlayan, K. T. (2013). Öğretmen adaylarının eğitim fakültesinden memnuniyet düzeyleri ve hayal ettikleri eğitim ortamı. *OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(2), 249-272.
- Pallant, J. (2001). *SPSS survival manual*. Maidenhead. PA: Open University Press.
- Polat, S., Apak, Ö. & Akdağ, M. (2013). Investigation of primary student teachers’ perceptions about the concept of academician through metaphor analysis. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 14(2), 57-78.
- Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının “öğretmen” kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 131-155.
- Şahin, A. E. (2009). Eğitim fakültesinde hizmet kalitesinin eğitim fakültesi öğrenci memnuniyet ölçeği (EF-ÖMÖ) ile değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37, 106-122.
- Şahin, İ., Zoraloğlu, Y. R. & Şahin-Fırat, N. (2011). Üniversite öğrencilerinin yaşam amaçları, eğitsel hedefleri, üniversite öğreniminden beklentileri ve memnuniyet durumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17(3), 429-452.
- TDK (2016). Türk Dil Kurumu. 01.09.2016 tarihinde, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5807258d0cebc6.57850356 adresinden alınmıştır.
- Teddlie, C. & Tashakkori, A. (2015). *Karma yöntem araştırmalarının temelleri* (Çev. Eds. Y. Dede ve S.B. Demir). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tortop, H. S. (2013). Öğretmen adaylarının üniversite hocası hakkındaki metaforları ve bir değerlendirme aracı olarak metafor. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3(2), 153-160.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- YÖK (1981). 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu.